

Bromölla kommun

Biblioteksplan 2016 -2020

Riktlinjer för biblioteksverksamheten
i Bromölla kommun

Innehållsförteckning

- Inledning och syfte
- Uppdrag och genomförande
- Politiska mål och visioner
- Förutsättningar och nuläge
- Utvecklingsområden
 1. Mötesplats och demokratisk arena
 2. Barn och unga
 3. Mångspråk och kulturell mångfald
 4. Läsförbättring och litteratur
 5. Digital kompetens
- Personalen är bibliotekets ryggrad
- Utvärdering och uppföljning
- Länkar för vidare läsning

*Produktion och tryck Bromölla kommun november 2016.
Fotograf Christina Hedlund*

Inledning och syfte

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun ha folkbibliotek och dessa ska främja läsning, tillgång till litteratur och information samt delaktighet i kulturlivet. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra med kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. När det gäller skolbiblioteken regleras dessa sedan 2011 i skollagen. Inom grundskolan gäller lagen från och med förskoleklasserna. Syftet med Bromölla kommuns biblioteksplan 2016-2020 är att stärka den kommunala biblioteksverksamheten genom att ge en struktur och inriktning på de viktigaste utvecklingsområdena.

Uppdrag och genomförande

Bromölla kommuns första biblioteksplan antogs 2006. Efter att ha reviderats ett antal gånger har planen denna gång gjorts om från grunden. Med lagstiftningen, Bromölla kommuns vision och kommunens kulturpolitiska program som grund gav kommunfullmäktige välfärdsberedningen i uppdrag att tillsammans med verksamheten ta fram en ny biblioteksplan för Bromölla kommun. Välfärdsberedningen har genom medborgardialog under hösten 2015 samlat in synpunkter från allmänhet och kommunala verksamheter. Undersökningen genomfördes dels genom personliga möten, dels genom att enkäter lades ut på olika platser i kommunen. Frågorna man ställde var "Vad vill du ska finnas på biblioteket i framtiden?" och "Vad skulle få dig att besöka biblioteket oftare?" Många synpunkter och önskemål kom fram inom olika områden. Genomgående var t ex en önskan om ökad programverksamhet, mer aktiviteter för barn och unga samt önskan om en ökad satsning på skolbiblioteken. Fem utvecklingsområden har definierats; mötesplats och demokratisk arena, barn och unga, mångspråk och kulturell mångfald, läsfrämjande och litteratur samt digital kompetens.

Politiska mål och visioner

Bromölla kommuns vision beskriver att det är genom delaktighet och engagemang som vi tillsammans skapar Bromöllas framtid, och att det är viktigt att vi känner trygghet i den nya gemenskap som uppstår i det framtida samhället. Visionen betonar även att det är viktigt med en livsmiljö med stor variation och att även omvärlden ges tillgång till Bromöllas arbetsmarknad, kultur, utbildning och naturvärden. Biblioteket är ett av utvecklingsområdena i kommunens kulturpolitiska program för perioden 2016-2019. Här beskrivs bl a att "biblioteket ska utvecklas till en kulturpunkt i lokalsamhället där läsning, berättelser, kunskap,

information, kreativitet och skapande står i centrum. Kulturpunkten ska vara en arena för digital delaktighet och arbeta läsförämjande. Utbudet ska präglas av allsidighet och kvalitet”.

Förutsättningar och nuläge

Bromölla kommun var tidigare en traditionell brukskommun, men har övergått till att bli en pendlingskommun. I kommunen bor drygt 12 500 invånare och av dessa tillhör cirka 3000 personer åldersgruppen 0–20 år. Faktorer som påverkar folkbibliotekets och skolbibliotekets verksamhet och behov av utveckling är bland annat befolkningens utbildningsnivå, sysselsättningsgrad och sammansättning. I Bromölla har 13 % av invånarna högskoleutbildning. Siffran för hela landet ligger på 25 % (2014). Arbetslösheten i Bromölla är hög i förhållande till riksgenomsnittet och ungdomsarbetslösheten är en av de högst i landet. I kommunen bor allt fler som har ett annat modersmål än svenska.

Folkbiblioteket

Bromölla bibliotek består av huvudbiblioteket i Bromölla och biblioteksfilialen i Näsrum. Ansvar för folkbiblioteket har bibliotekschefen. Förutom traditionell biblioteksverksamhet ingår även turistinformation, service, fritid och samhällsvägledning såsom konsumentvägledning, digitalt drop-in, energirådgivning, budget- och skuldrådgivning samt advokatjour. När det gäller skolan erbjuder folkbiblioteket klassbesök, speciellt för förskoleklasser, litteratur till lärare för temaläsning och skönlitteratur. Skolorna får även genom folkbiblioteket tillgång till litteratur på olika språk, och elever med läsnedsättning får tillgång till MTM:s (Myndigheten för tillgängliga medier) bestånd av nedladdningsbara talböcker. Huvudbiblioteket har öppet 48 timmar/vecka och biblioteksfilialen i Näsrum 6 timmar/vecka. I samband med att filialen och skolbiblioteket på Näsums skola integreras kommer det att bli möjligt att via ett passersystem med taggar använda delar av bibliotekets tjänster även utanför öppettid. Bibliotekslagens §4, §5 och §8 anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska samt barn och unga.

Skolbiblioteken

Skolbiblioteken är en del av det allmänna biblioteksväsendet och omfattas därmed av bibliotekslagen. I skollagen 2 kap § 36 står följande: "Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek." Skolbiblioteket ska, till skillnad från folkbiblioteket, fungera som en pedagogisk miljö och hjälpa eleverna att nå målen. Skolinspektionen har förtydligat att skolbibliotekets innehåll ska vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Ansvar för skolbiblioteken har skolan och respektive rektor.

I Bromölla kommun finns sju grundskolor. Fem av dessa har tillgång till fackutbildad bibliotekarie 5 eller 10 timmar/vecka. På övriga två skolor sköts skolbiblioteken av en lärare. Skolbibliotekscentralen har en samordnande funktion för samtliga skolbibliotek och bemannas 10 timmar/vecka.

Olika samarbeten

På nationell nivå har Kungliga biblioteket fått Regeringens uppdrag att utreda förutsättningarna för en nationell biblioteksstrategi. Utredningen ska slutredovisas 2019. I direktiven står att utredningen "ska föreslå långsiktiga mål

och strategier, utifrån bibliotekslagens bestämmelser, för att främja samverkan och kvalitetsutveckling i hela det allmänna biblioteksväsendet”. Sveriges folkbibliotek kommer under de närmaste åren att övergå till det internationella klassifikationssystemet Dewey för sina samlingar. Region Skåne, avdelningen för Biblioteksutveckling, ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget i Skåne som handlar om att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller folkbiblioteken i regionen samt erbjuda olika former av stöd, utvecklingsmedel, kompetensutveckling och nätverk. Det delregionala samarbetet har kommit att bli det viktigaste samarbetet. De sex kommunerna inom Skåne Nordost har skapat en gemensam bibliotekskatalog som heter SNOKA (Skåne Nordost Katalog). Denna har gett en ökad tillgång till media och förbättrat servicen till användarna. Inom Skåne Nordostsamarbetet finns ett antal nätverk och arbetsgrupper, till exempel media, barn och unga samt det digitala biblioteket. En gemensam upphandling av media kommer att genomföras 2016–2017. Samarbeten mellan kommunala verksamhetsområden syftar till att på bästa sätt uppfylla kommunens övergripande mål samt att särskilt nå bibliotekets prioriterade målgrupper.

Utvecklingsområden

1. MÖTESPLATS OCH DEMOKRATISK ARENA

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteket ska vara en plats för lärande, inspiration, möten och skapande. Biblioteket ska även erbjuda möteslokaler för olika sammankomster. Biblioteket kommer att bli en viktig del i Kulturpunkten, som verksamheten heter från och med hösten 2016. För bibliotekets del betonas läsningen och upplevelserna. I Kulturpunkten ingår förutom biblioteket rum för skapande, turistinformation och samhällsvägledning inom olika områden såsom konsumentvägledning, energirådgivning, budget- och skuldrådgivning samt service och fritid.

I Näsum öppnade det nya integrerade biblioteket i september 2016. Biblioteket ska både fungera som en del i den pedagogiska verksamheten och vara ett attraktivt bibliotek för läsning, skapande, diskussioner och nya möten. Dessa möten sker främst i den fysiska världen men också i den digitala. Programverksamhet i form av föreläsningar, kreativa kvällar, aktiviteter för barn under loven, författarbesök och andra kulturprogram erbjuds i samarbete med externa aktörer såsom studieförbund, föreningar och andra kommunala verksamheter.

Insatser under perioden:

FOLKBIBLIOTEKET

Arbeta för en ökad användning av bibliotekets lokaler och en ökad samverkan med andra aktörer. Erbjudna fritt WIFI på biblioteket och i parken. Ta fram en marknadsföringsplan för Kulturpunktens verksamhet. Lansera det meröppna skol- och folkbiblioteket i Näsum samt skapa en god mötesplats för alla. Utreda möjligheten att öppna ett meröppet huvudbibliotek i Bromölla som ger medborgarna tillgång till bibliotekets lokala medier under stora delar av dygnet.

SKOLBIBLIOTEKEN

Lansera det meröppna skol- och folkbiblioteket i Näsum samt skapa en god mötesplats för alla. Utöka öppethållandet på skolbiblioteken.

2. BARN OCH UNGA

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Barn- och ungperspektivet ska genomsyra arbetet under samtliga utvecklingsområden.

Insatser under perioden:

FOLKBIBLIOTEKET

Folkbiblioteket ska i samarbete med kultur, fritidsgården och andra aktörer anordna aktiviteter utanför skoltid. Dessa ska rikta sig främst till åldersgruppen upp till 12 år. Erbjudna skapande verksamhet och pedagogiska program för barn och unga. Erbjudna lovprogram även på biblioteket i Näsrum. Flerspråkig programverksamhet riktad till barn och föräldrar. Folkbiblioteket ska genom samarbeten och gemensamma projekt med bl a skolan stimulera till läsning. I projektform arbeta med barn och unga.

SKOLBIBLIOTEKEN

Erbjudna eleverna litteratur och hjälpmedel utifrån deras behov och förutsättningar.

3. MÅNGSPRÅK OCH KULTURELL MÅNGFALD

En allt större andel av kommunens invånare har ett annat modersmål än svenska. Detta kräver större tillgång på information och litteratur på flera olika språk, lättläst och språkkurser. Biblioteken kan med sin öppenhet även vara en del av vägen mot integration genom att ge alla möjligheten att "träffa sin olike." Kulturell mångfald är en förutsättning för demokratisk utveckling och integration. Tillsammans skapar vi som bor och lever på samma plats framtidens kulturarv.

Insatser under perioden :

FOLKBIBLIOTEKET

Vår information på hemsidan, SNOKA-bibliotek och foldrar ska även finnas på engelska och de två största språken. Folkbiblioteket ska ha ett bestånd som motsvarar de behov som finns i kommunen av media på olika språk. Öka samarbetet med modersmåls lärarna. Biblioteket ska vara en del i arbetet med mottagandet av nya svenskar. Erbjudna flerspråkig programverksamhet. Arbeta med synliggörande av lokalsamlingen – vårt lokala kulturarv.

SKOLBIBLIOTEKEN

Öka beståndet av böcker på flera språk på skolbiblioteken .

4. LÄSFRÄMJANDE OCH LITTERATUR

Berättelser i alla former är en viktig del av biblioteket. Biblioteket ska lyfta läsning och litteratur för alla. I bibliotekets bestånd erbjuds olika sätt att läsa, såsom böcker med stor stil, inlästa böcker för lästräning (kombinerad bok + cd), talböcker för personer med funktionsnedsättning, taktila böcker och video med teckenspråk. Läsning och läsförståelsen minskar hos barn och unga. I propositionen Läsa för livet (prop 2013/14:3) föreslås nationella mål för litteratur- och läsfrämjande som innebär att alla i Sverige, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet. Den nya tekniken ger oss nya sätt att läsa och låna. Genom den gemensamma katalogen SNOKA kan användarna få tillgång till litteratur oavsett sätt att läsa.

Insatser under perioden:

FOLKBIBLIOTEKET

Folkbiblioteket ska genom samarbete och gemensamma projekt med bl a skolan, föreningar och annan kommunal verksamhet stimulera till läsning. Biblioteket ska aktivt delta i arbetet med att ta fram en gemensam medieplan för Skåne Nordost. Arbeta aktivt med e-boksbeståndet i den gemensamma bibliotekskatalogen SNOKA. Arbeta för att den gemensamma portalen/bibliotekskatalogen SNOKA ska bli mer användarvänlig och att fler ska använda den. Öka samarbetet med omsorgen och aktivitetsombuden. Gemensamt hitta former och möjligheter till samverkan. Biblioteket ska vara närvarande i samhället och ibland befinna sig på oväntade platser.

SKOLBIBLIOTEKEN

Skolbibliotekarierna ska delta i Läsluftet tillsammans med skolans pedagoger.

5. DIGITAL KOMPETENS

I vårt informations- och kunskapsamhälle är god tillgång till digitala och tryckta medier grundläggande för att möta medborgarnas behov. Informationsflödet ökar och digitaliseras allt mer.

Insatser under perioden:

FOLKBIBLIOTEKET

Öka kommuninvånarnas möjligheter att ta del av det digitala samhället genom drop-in, föreläsningar och information. Verka för en ökad kompetens inom den digitala tekniken, både hos personalen och allmänheten, genom att informera och delta i olika kampanjer.

SKOLBIBLIOTEKEN

Skolbiblioteken har en viktig roll när det gäller att ge eleverna kunskap om informationssökning och källkritik. Under perioden ska datoriserad utlåning införas på samtliga skolbibliotek.

Personalen är bibliotekets ryggrad

För att verksamheten ska kunna möta de framtida behov och utmaningar som definieras i denna biblioteksplan krävs en utökning av personalstyrkan. En ny tjänst på Näsums skoloch folkbibliotek behöver tillsättas för att få en sammanhållen verksamhet av god kvalitet. Utöver detta krävs ytterligare två

skolbibliotekarietjänster för att ge möjlighet för skolbibliotekarierna att arbeta som pedagogiska resurser i skolan. För att biblioteket ska kunna erbjuda ett varierat och aktuellt utbud och en professionell verksamhet är det viktigt att personalen erbjuds kompetensutveckling inom läsfrämjande, ny teknik med mera. Det är viktigt att vi ständigt ser över aktuella kompetenser, personalkategorier och språkkunskaper, till exempel vid nyrekrytering. SNOKA-samarbetet möjliggör gemensamma kompetensutvecklingsmöjligheter.

Utvärdering och uppföljning av biblioteksplanen

VERKSAMHETEN VID FOLKBIBLIOTEKEN:

- Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten.
- En slutlig utvärdering sker hösten 2020. Valfärdsberedningen tillsammans med verksamheten ansvarar för detta arbete.

VERKSAMHETEN VID SKOLBIBLIOTEKEN:

- Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten.
- En slutlig utvärdering sker hösten 2020. Valfärdsberedningen tillsammans med verksamheten ansvarar för detta arbete.

Länkar för vidare läsning

På Bromölla kommuns webbplats, www.bromolla.se, finns det en länkföreteckning sist dokumentet "Biblioteksplan.pdf". Du hittar dokumentet under "Kommun och politik" i huvudmenyn och sedan vänstermenyn – "Fakta om kommunen", "Regler och styrande dokument", "Bestämmelser - Externa".

Kontakt

Pernilla Tomasson, kultur- och bibliotekschef
pernilla.tomasson@bromolla.se, 0456-82 22 59

Pia Karlsson, bibliotekssamordnare
pia.karlsson@bromolla.se, 0456-82 21 90

Sven Håkansson, verksamhetschef Utbildning
sven.hakansson@bromolla.se, 0456-82 21 91

Bromölla kommun

Bromölla kommun · Besöksadress: Kommunhuset, Storgatan 48 · Adress: Box 18, 295 21 Bromölla
Tel: 0456-82 20 00 · Fax: 0456-82 22 00 · E-post: kommunstyrelsen@bromolla.se · Webb: www.bromolla.se

www.bromolla.se